

БА 65724

М
А
Л
А
Д
Н
Я
К

ЯНКА БОБРЫК, АЛЕСЬ ЗВОНАК,
ЯНКА ТУМІЛОВІЧ

ПУНСОВАЕ РАНЬНЕ

ВЕРШЫ

22

КНІЖНІЦА „МАЛАДНЯК“

ЯНКА БОБРЫК, АЛЕСЬ ЗВОНАК,
ЯНКА ТУМІЛОВІЧ

ПУНСОВАЕ РАНЬНЕ

В Е Р Ш Ы

8 жнівн

ВЫДАЊНЕ ЦБ „МАЛАДНЯК“
М Е Н С К—1926

1-я Дзяржаўная друкарня.
Заказ № 231.
У ліку 2.000 экз.
Галоўлітбел № 13 993.

36-23458 R

1. 2009

П Р А Д М О В А

Выдаючы другі колектыўны зборнік вершаў, (пасля „Слуцкіх песьняроў“), рэдакцыйна-выдавецкі аддзел ЦБ Маладняка лічыць патрэбным сказаць некалькі слоў.

Гэты зборнік трох новых маладнякоўцаў зьмяшчае ў сябе чатыры асноўныя тэмы: працоўная Беларусь, прыдушаная Заходняя Беларусь, праца і—тое маладое, тое прыгожае маладое, што залівае душу хвалямі, што ўсплёскамі гэтых хваль зьвяртае думку на сінія вочы, на вясну... Жыцьцё!

Што можна сказаць аб самых творах?

Таварышы першы раз выступаюць са сваімі творамі на суд грамады, на суд рабоча-сялянскай моладзі. Ёсьць у гэтых творах шурпатасьці, ёсьць некаторыя пагрэшнасьці ў адносінах да чыстаты мовы. Але затое ёсьць шчырасьць, ёсьць юнацкая шчырасьць і бясспрэчная таленавітасьць.

Мала таго, ёсьць тое, чаго мы вымагам ад кожнага новага твору: шляхі на будучыну.

Спынімся на аднэй тэме—горад. Беларусь—у пераважнай большасьці—краіна сялянская.

Беларусы ня любяць гораду. Затым і процант іх у гарадох нязначны. Але жыццё ідзе. Перанасялёнасьць Беларусі вядзе нашу вёску да беспрацоўя. Трэба шукаць месца, дзе-б можна было скарыстаць вольныя рукі, даць ім працу і заробак. Выйсьце—у пашырэнні прамысловасьці. Наша рабоча-сялянская ўлада робіць усё магчымае, каб дасягнуць гэтага. І тут—пярсьцёнак, зачарованы пярсьцёнак—сялянства на фабрыкі, сялянства ў гарады. Адзін з нашых песьняроў—Ал. Звонак—належыць да гэтай катэгорыі,—ён муляр. І паслухайце, гляньце як у яго істоце адбіваецца змаганьне гэтых дзёвюх сіл: вёска... горад...

Хай цяпер радней мне бурны горад,
Яго вуліц стогалосы гул,

Усё-ж я помню, помню я прасторы—
Не пазбыць жытнёвую тугу...

Што гэта? Нэўрастэнія кволага інтэлігэнта? Адкуль гэта туга, ды яшчэ „жытнёвая туга?“ Гэта спрадвечная цяга да зямлі, да вясковай працы, якая пазбудзецца толькі на працягу пакаленьняў за фабрычным варстатам, ля дынамо. Поэта, бадай, несьвядома заўважае гэта, калі далей кажа:

Нас усіх адзін імпэт вядзе,

Хоць і часта рознаю дарогай.

Не здарма-ж мы лічым перамогай

Кожны новы, потам зьліты, дзень...

У другіх двух поэтаў больш яскрава выступае вось гэта адчуваньне. У нітаваньні гораду з вёскай яны бачаць вобраз заўтрашняга. Так Туміловіч кажа:

Асілак сталёвы горнам
Пачаў распяляць новы лёс нам.
Паняслося рэха ў ваколіцу;
Прыбралася ў вопратку ніва.

І яны ад зямлі цягнуцца ў горад, каб тва-
рыць вось гэта нітаваньне, каб потым вяр-
нуцца на новае жніва.

Торба і Менск за плячыма,
Крывенькі кіёк у руках.
Наперадзе—мэта, радзіма
І ліпа з сукямі на дах...

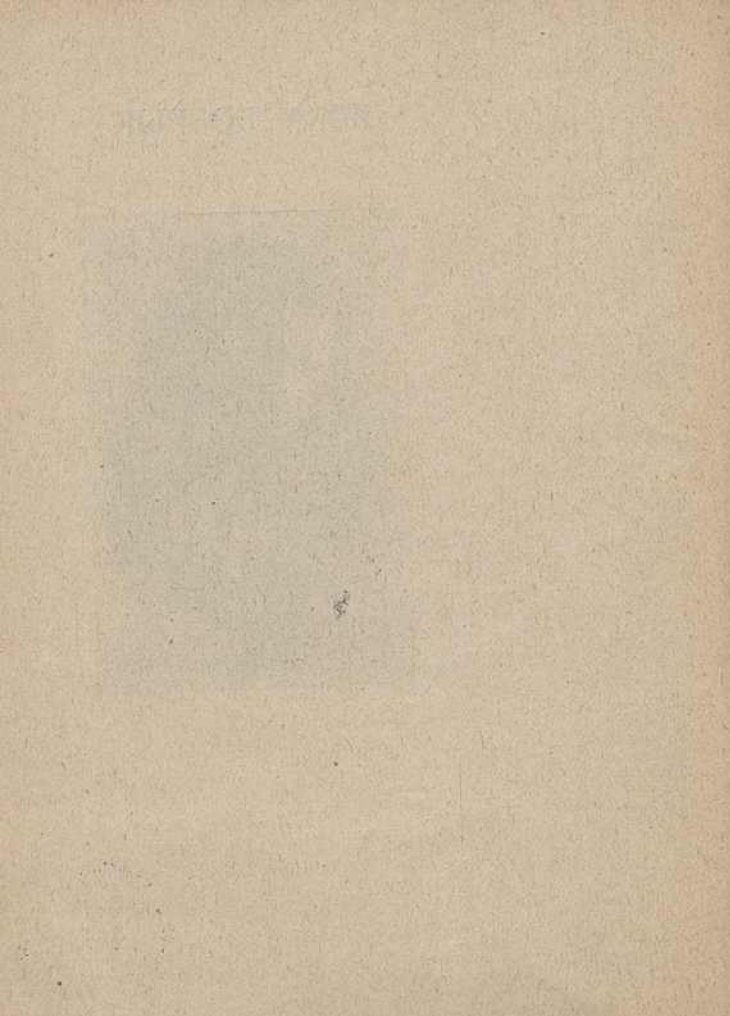
кажа Я. Бобрык.

Адчуваецца цывёрдны поступ наперад бяз
жалю, бяз стуку, бо маяк відаць—гэта заў-
трашні „ў пазалоце дзень“.

Рэдакцыйна-Выдавецкі
Адзел ЦБ Маладняка.

ЯНКА БОБРЫК

* * *

Ускацілася на гай
Цёмна-стракаты
Сонца журавінай,
І сьвятлом кармазынавым
Заліло у ліпах хаты...

Ой, крыніцай зазванілі
Сэрца майго струны,
Як апынуўся я
Сярод прыгожасьцяй
Палескае краіны.

ЛЮБЛЮ Я ВОСЕНЬ

Люблю я восень на Палесьсі:
прастор замоўк, а не застыў.
Укрыла шэрань стрэхі, вецьце...
На верасох—
лісты...
лісты...

Люблю я раніцу у восень,
бо раніцу люблю ў жыцьці.
Праз кучаравасьць стромкіх сосен
да сьветлых дзён
плысьці...
плысьці...

Плысьці ў прастор, на шлях нязнаны:
нязнанасьць і ў жыцьці вядзе,
пакуль лілёвасьцю засланы
ня вынікне у пазалоце дзень.

.

Люблю я восень на Палесьсі:
прастор замоўк, а не застыў.
Укрыла шэрань стрэхі, вецьце...
На верасох—
лісты...
лісты...

ПЕСЬНЯ І ПРАЦА

Эх, песьня,
Жыцьця асалода!
Векавечнай ты будзеш
Адна—
Суладжана з працай
Бяз золкасьці лёду,
Бы на скрыпцы
З струною
Струна.
Песьня і праца ў адно сугалосьсе
Зьвіліся,
Зьліліся,
Бруяцца ракой...
З табою мне выйсьці ў жыцьцё давялося
На стыку
Вялікіх вякоў.
Песьня гэта—
Пунсовае раньне
Запаліла ў грудзёх
Жыватворчы агонь...
Песьня працы,
Песьня змаганьня,
Нас да мэты вядзеш
Напралом!..

НА КАСАВІЦУ

Апранулася неба блакітам;
Усьміхнулася сонца прыгожае...
Ой, пашоў я балотам, ракітамі
Касіць з хлопцамі поплаў мурожны.

А наўкола раздольле, дый толькі...
Плешчуць песьні налева й направа...
Ў сэрцы радасьці, радасьці столькі,
Колькі сонца яскравага ў травах...

Сэрца б'ецца, сэрца ракоча
У тахт жаўранкавай песьні,
А ўдалі ды за лесам, ракою
Дажынаюць дзяўчаты з песьняй.

Эх, пайду!.. размахнуся касою,
Накідаю пракосаў навокал,
І наўю сенажаці я голаў,
І ўбяру яе чыста, як вока.

А як сонца пачне расставацца,
Прытулюся да рэчкі паціху...
Будуць хвалі ў асоках шаптацца.
Усплёскам хвалі мяне закалышуць...

.
Апранулася неба блакітам;
Усьміхнулася сонца прыгожае...
Ой, пашоў я балотам, ракітамі
Касіць з хлопцамі поплаў мурожны.

У С П А М І Н Й

Дні праскакалі зайцам,
узьняўшы пыл слупом.
Я успомніў неяк зьнянацку
пра тое—як быў дзіцём.

Помню, о помню хвіліны:
вечар доўгі зімовы,
калі я слухаў навіны
дзядзькі старога Яўхіма...

Помню, я помню, як сёння,—
бацька прыходзіў з кузьні.
Замурзаны, чорны дазваньня,
ў кажусе кароценькім курным.

.
Бачу: хатка у гольлі
з маленькім вакенцам на поплаў.
Абапал дзьве стромкіх таполі
лапамі гладзяць ёй голаў...

Усё там цяпер—як бывала:
усё тое-ж жыцьцё ахапляе...

.
Каровы няма,
што калісьці на рогі брала...
Ну—брата, мяне не хапае...

УЛ. ДУБОУКУ

І было у восень. Я сказаў аднойчы:
больш не дакрануцца мае пальцы
струн...

Ул. Дубоўка.

Прывет табе з Палесься
ад пушчаў ды гаёў;
званлівай ліся песьняй,
як стромкіх дрэў гальлё.

Шумуй ты сьпевам вольным,
як хвалі на Вяльлі...
Каб водгук неўгамонны,
прасьвідраваў вякі.

Удар па струнах леры,—
хай песьня ўсё плыве, плыве...
Бо чуць яе прыемна,
таварыш і поэт...

Прывет табе з Палесься
ад пушчаў ды гаёў;
званлівай ліся песьняй,
як стромкіх дрэў гальлё.

У ДАРОЗЕ

Торба і Менск за плячыма,
Крывенькі кіёк у руках...
Наперадзе—мэта, радзіма
І ліпа з сукамі на дах...

Сонцам абмытыя грудзі
Аздаў жартаўліваму ветру;
Веру: ён іх не застудзіць...
Чупрыну-ж—хваёваму вецьцю...

Ашчаперыў лес я рукамі,
Вачыма упіўся ў прастор.
А потым уклечыў на камень
І рукі на сонца прасьцёр.

Беларуская хатка на ўзвышшы
Гасьцінна мяне прыняла.
Пялёсткамі сыпалі вішні...
Ні жалю, ні смутку
няма...

* * *

Клумнага дню
Вартаўнік—
Сонца агністае,
На расстаньні з ім:
Цалавалася.

І закрыўшыся хустачкай
З берагамі яскравымі—
Хмаркай сіня-шэраю:
Горка плакала...

Дыямэнтамі-сьлязьмі
Заліваючыся—
Лес званлівы аблівала
Бляскам залатым.

І праводзячы лавіла
Поглядам лупатым
Уцякаючы ў далі
Дзень гарлаты.

Клумнага дню
Вартаўнік—
Сонца агністае
Зьлезла адпачыць,
Каб назаўтра з большай сілай
Жыцьцё завіхрыць...

АЛЕСЬ ЗВОНАК

5 65724

БЕЛАРУСІ

МЫ ТВАЕ ПРАЦОЎНЫЯ СЫНЫ

Беларусь—краіна дарагая!..
Я таксама твой радзімы сын...
Я люблю твае палі і гаі,
Ніў жытнёвых галасы...

Я люблю цябе, мой край сярмяжны,
Я люблю сыноў тваіх—сялян,
Бо і я ў палёх тваіх брадзяжыў,
Бо і я быў сын тваім палям...

Хай цяпер радней мне гулкі горад,
Яго вуліц стогалосы гул,
Усё-ж я помню, помню я прасторы—
Не пазбыць жытнёвую тугу...

Мо' затым і будзяць сэрца ўзмахі,
Ўзмахі вольна-вольнага прастору,
Як убачыў шыр жытнёвых шляхаў...
Ой, ды радасьць ўзьвіць было пра што!

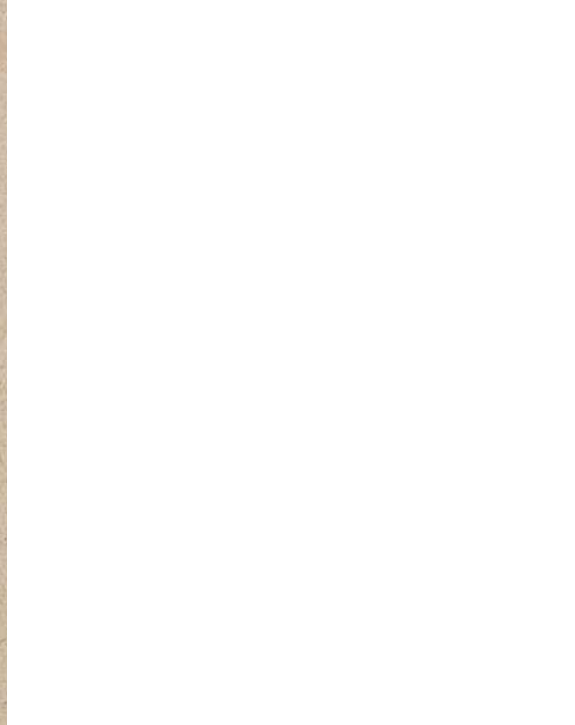
А сустрэўся ў жыце—селянінам,—
Як старому другу я быў рад...

Ой, цьвіці калінай над краінай,
Жыцьця новага чырвоная зара!

*
* * *

ЗАХАДУ

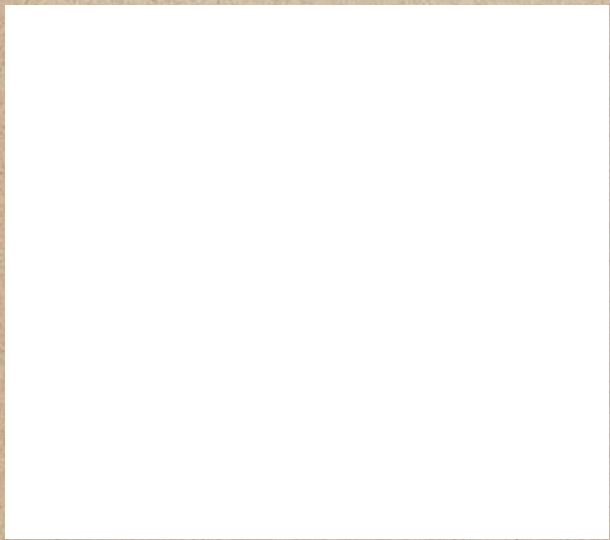

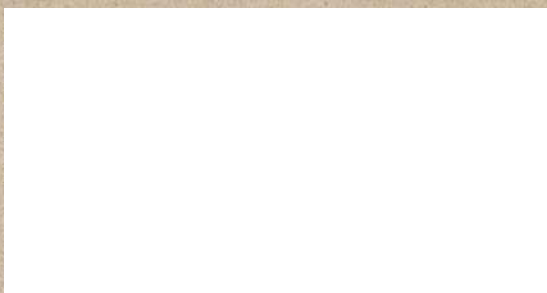
Ў ПАПЛАВОХ

КОМСАМОЛЬСЬКІ ВЕЧАР

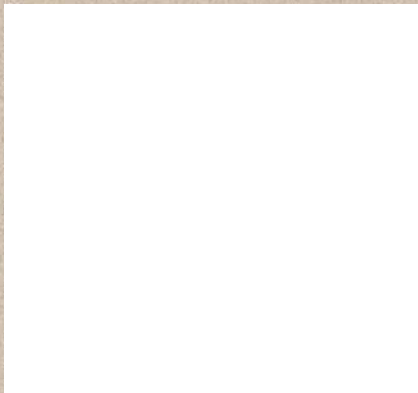

ВЕТРЫ

*
* *
*

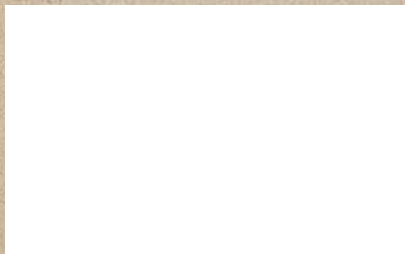

CONFIDENTIAL - SECURITY INFORMATION
EXCLUDED FROM AUTOMATIC DOWNGRADING AND
DECLASSIFICATION

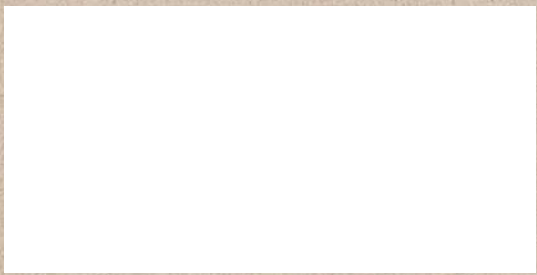
CONFIDENTIAL - SECURITY INFORMATION
EXCLUDED FROM AUTOMATIC DOWNGRADING AND
DECLASSIFICATION

CONFIDENTIAL - SECURITY INFORMATION

Н О Ч Ы

Д А Р О Г А Ю

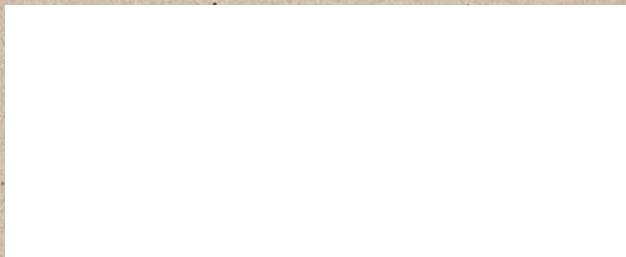
* * *

Faint, illegible text is visible through the paper, appearing as bleed-through from the reverse side. The text is too light to transcribe accurately but seems to follow a standard document structure with several paragraphs.

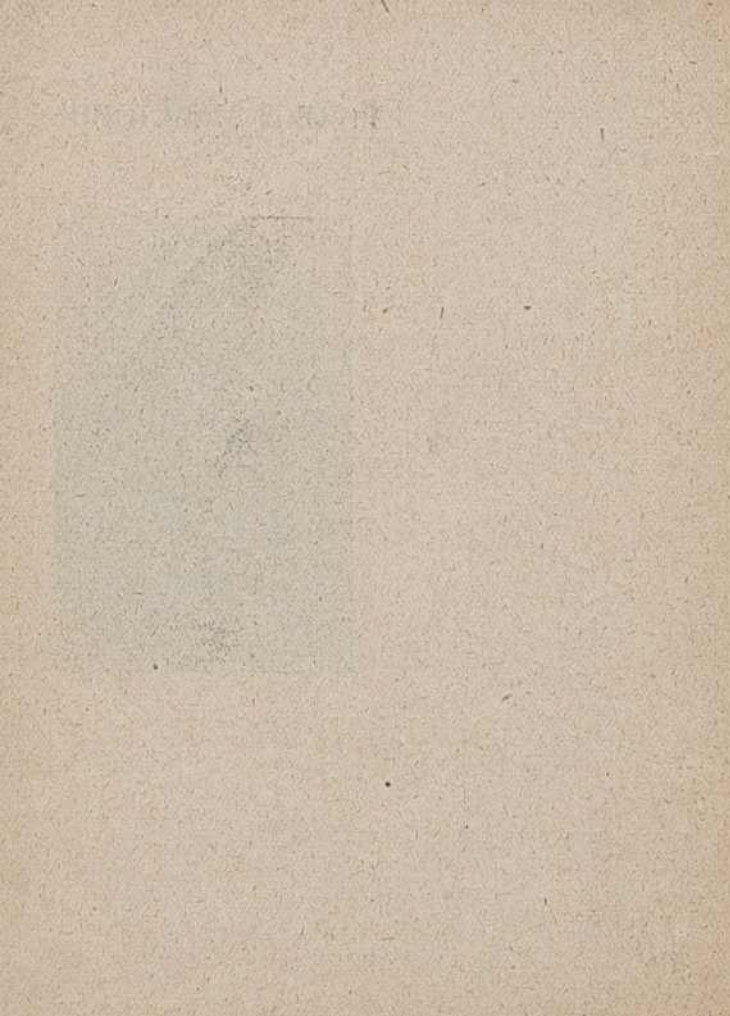
Присвячаецца Л.

* * *

ЯНКА ТУМІЛОВІЧ

ЛІПНЁВАЕ

У цемнату акунуўся вечар,
Ноч вясёлую зорамі ўкрыў,
А на вёсцы хвалюецца веча,
Толькі чуеш у клюбе скрып.

Ноч вясёлую зоры укрылі,
Нешта шэпчуць між сабой;
І праменьне—агнёвыя грывы—
Засыпае зямлю сяўбой.

Зоры шэпчуць між сабою,
Їх глынае далёкая сіль,
А у клюбе хлапцы сяўбою
Расыпаюць сьпелы машын.

Їм тут весела, весела сёньня,
Сёньня Ліпень—вялікі парад;
Успамінаюць, як нашы сёлы
Непакоіў лямант гармат.

Як палалі сялянскія стрэхі
І туляўся ў лясох карабін,
Белапанскі салдат з пацехай
Абсыпаў мужыка дажджом кпін.

Але што-ж?.. Цяпер хлопцам весела,
Цяпер думкі высейваюць марш,
Апантаных паноў мы завесілі
І сьмялей можна ўзяцца за „Маркса“.

*Комсамолу Заходняй Бела-
русі і Польшчы.*

Т А М...

Там...

дзе бруіцца
разгульны Нёман,
дзе шуміць
каля рэчкі трысьцё;
цяпер...

Шляхтай думка скована...

Эх!..

Ныцьцё навальніцы,
ныцьцё!

Так і

чуеш:

Гвалтуюць жандары,

Комсамол

заклікае Ўсход...

.
Наш адказ:

Мы сьмела ударым!..

Чуеш,

зьмена?—

новага ўсходы.

Толькі
слухай:
Катуюць вёскі;
ў Перэмышлі—
шалее „жонд“;
Бізуноў
звар'яцелых усплёскі
заглушаюць
сялянскі
загон.

Бізунамі
красуе Польшча;
белы „ожал“
смокча кроў!..

Эх!

Загінеш панская Польшча!..
Ня ўпільнуюць
цябе аковы.

Мы...
акропім
цябе праклёнам,
Тваю дзікасьць
загонім у вір!..

Ўскалыхнуцца
Комуны колёны,
Успаветраць
Варшавы
жвір!

ПАСТУХ

Расхіліла кудлы раніца,
Дыміць параю зямелька,
Мурава сьлязіцца п'яніцай,
Грае ў полі дзесь жалейка.

Зык разносіцца лагчынаю,
Увасланай коўдрай зелені;
Няма часу—хоча легчы ён
На мурожнае пасьцелі;

Няма часу прытуліцца...
Строчыць крокамі за быдлам;
Весялей жалейка льліся,
Пастухом быць не абрыдла.

На грудзёх упіўся ў шэрую—
Малады, юнацкі „КІМ“,
Ці-ж яму пастух ня верыць?..
Або ён яго ня сын?

Ня сумує—яму весела,
Думак рой—арліны лёт;
Гляне вечар—торбу зьвесіў
І пільней у карагод.

Расхіліла кудлы раніца,
Промень асьвяціў зямельку
Раць бунтарская—буяніцца,
Грае новы лад жалейка.

ЗАВОД

Расплыўся туман за ваконьніцай;
Устала шэрая раніца;
Засьмяялася весела сонца,—
Разам з заводам буяніцца.

Зазьвінела жалезнае горла.
Песьней ляскочуць калёсы;
Асілак сталёвы—горнам
Пачаў распяляць новы лёс нам.

Паняслося рэха ў аколіцу;
Прыбралася ў вопратку ніва.
Горад—заводам бурболіцца,
Грае сталёвае „жніва“...

Расплыўся туман за ваконьніцай.
Паглядае прыгожая раніца.
Разам з заводам сонца
Ў паветры сьвежым купаецца,

* * *

Ой, я помню...
 бруілася рэчка,
Распяваў свае песні гай,
Усё сьціхла таемнасьцю нейкай,
А ў вачох—мітульга.

* * *

А ў вачох—
 вясновая ночка,
Распусьціўшы свае валасы,
Пазірала мне весела ў вочы
І напружаны зірк ў ёй застыў.

* * *

І напружаны
 рокат сэрца
Пакаціўся да пульхных грудзей,
Толькі лес нейкай зданьню—здаецца
Разам з ветрам у полі гудзе.

* * *

Разам з ветрам
у полі скавыча,
Паклон за паклонам кладзе...
Што-ж рабіць?.. Ужо юнацкі звычай
Каля рэчкі туляцца ў лазе.

* * *

Каля рэчкі
туляцца звонкай,
Ап'яняцца чадам вясны,
Толькі вецер—юнак стромкі—
Дзесь шапоча ў лісьці асін.

НАЧЛЕГ

Гэта сіль распаўзлася у небе,
Дзень вясёлы нанач лёг,
Развясёлая песня глебай
Строчыць з вёскі гурбой на начлег.

І зальлецца лес саматохай,
Загуляюць агнёвыя косы;
Юнакоў стары лес не спалохае,
У іх зьвіняць новых дзён калёсы.

Хай ляскача зубамі воўк сівы,
Ня убачыць ён коняй мышатых,
Маладняк Беларусі асіліць
Смаляной галавешкай кудлатага.

Ой, чарнявую ноч ласкача
Палыханьнем ўстрывожаны гром,
Быццам вёску лапцюжную хоча
У паветры падняць віхром.

А бадзёрым хлопцам весела,
Лоўж ім грае агнёвую польку,
Беларуская песня зьвесіла
Свае крыльлі тут, на прыгорку.

Распываецца ноч ліпнёвая,
Дзесь загукаў певень за лесам,
Пабляднела неба агнёвае,
Пачаў таяць чорны навес.

Сінява распаўзала з неба...
Запырхала сонца за хвойкай,
Развязаўшая песьня глебай
Строчыць у вёску стройна і лоўка.

Я П А К І Н У Ё

Вясны маладой пах салодкі
Па-над лесам узв'іўся высока,—
А ў ляшчыньніку шызы салоўка
Разьвясёлы разьліў шчокат.

А ў ляшчыньніку шызы салоўка
Сваім сьпевам лісьце трывожыў,
І вясна маладая за ўзгоркам
Тулялася ў руні збожжа.

І вясна—маладая красуня:
Сёньня радасьцю дні расіла;
Маё сэрца каханьнем красуе,
Наліваецца палкаю сілай.

Маё сэрца—палае каханьнем,
Ап'яняецца соладам вуснаў,
Засачылася думка па Ганьне
У мяне сягонья чамусьці.

Засачылася думка па мілай,
Што ў гаёчку жыве, пры дарозе,
Ой, я помню!.. Як стан мой абвілі
Яе ручкі ужо за парогам.

Ой, я помню касу, ды якую!..
Што трапаў цёпла-майскі вецер.
Ужо сонца ў ядлоўцы кукуе,
Я-ж пакінуў яе у вецьці.

Вясны маладой пах салодкі
Па-над лесам узьвіўся высока
А ў ляшчыньніку шызы салоўка
Развязаёлы спыняў свой шчокат.

* * *

Захістаўся зялёны хвойнік,
Верхавінамі цешыць неба;
Не пайду я сягонья, ой, не,
Хоць і сэрца сумам гнэнбіць.

Не пайду я ў бор смаліны,
Дзе палашча вецер хвойкі:
Мяне горад дымны маніць
Ў свой мур высока-стромкі...

Ў маім сэрцы—кіпіць юнацтва,
На вучобу сьпяшаю—ў атаку;
Спавіла мае думкі Наста,
Акрыліла арліным махам.

На вучобе...—пад пахай „Ленін“—
Я сустрэў яе сінявокую,
Комсамольскую песьню пелі,
Быццам вецер у полі з асокаю.

З Ь М Е С Т.

	Стар.
Прадмова	3

Я. Бобрык.

* * Ускацілася на гай	9
Люблю я восень	10
Песьня і праца	11
На касавіцу	12
Успаміны	14
Ул. Дубоўку	15
У дарозе	16
* * Клумнага дню	17

А. Звонак .

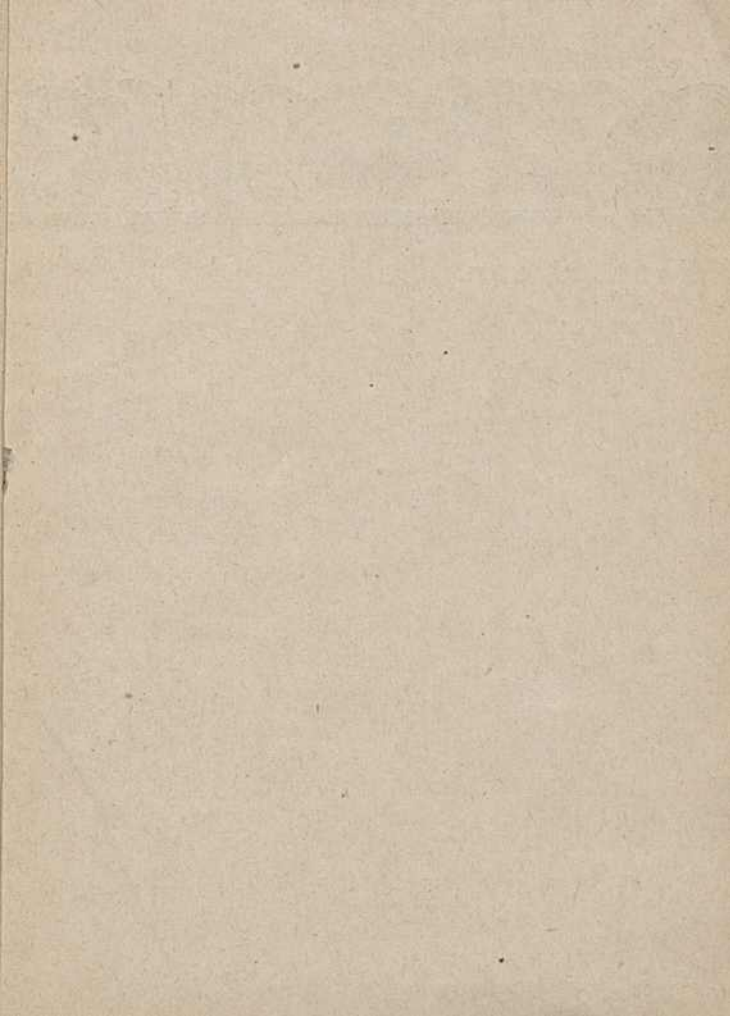
Беларусі	21
Мы твае працоўныя сыны	22
* * Так знаём гэты шлох хваёры	26
Захаду	27
У паплавох	29
Комсамольскі вечар	31
Ветры	33
Ночы	38
Дарогаю	40
* * Доўга быў прытулкам мне падчал	42
Прысьв. Лячаецца	44

Я. Туміловіч.

Ліпнёвае	49
Там	51
Пастух	53
Завод	55
* * Ой, я помню	56
Начлег	58
Я пакінуў	60
* * Захістаўся зялёны хвойнік	62

кн. к

Цана 20 кап.

125

Бел. РДЗел
1001